

अपां फेनेन नमुचेः शिर इन्द्रोदवर्तयः । विश्वा यदज्ञय स्पृधः ॥ ७१ ॥

ऐन्द्री गायत्री अग्रिमानुवाकनिदानभूता । हे इन्द्र यत् यदा त्वं विश्वाः स्पृधः
सर्वान्संग्रामानजयो जितवानसि तदा अपां फेनेन जलडिण्डीरेण नमुचेरसुरस्य
शिरः उदवर्तयः हिनवानसि उत्पूर्वा वृतिः हेदार्यः ॥ ७१ ॥

VI. सोमो राजामृतं सुत ऋजीषेणाजहान्मृत्युम् ।

ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयोऽमृतं मधु

॥ ७२ ॥

का° [११.२.२४.] सोमो राजेत्यनुवाकेन ग्रहानुपतिष्ठते युगपत् । अष्टर्चेना-
नुवाकेन समानकालमेव पयोग्रहान्सुराग्रहांश्चाध्वर्युरुपतिष्ठते यद्वा चतुर्भिः पयो-
ग्रहांश्चतुर्भिः सुराग्रहान् ग्रहणानन्तरमेवोपस्थानम् मन्त्रपाठक्रमादत्रालेखीत्यर्थः ॥
अश्विसरस्वतीन्द्रदृष्टा अष्टौ ऋचः आद्यास्तिस्रो महावृहत्याः यस्याश्चत्वारः पादा
अष्टकाः पञ्चमो द्वादशकः सा महावृहती । सोमो राजा सुतोऽभिषुतः सन् अमृ-
तममृतद्वपो रसद्वपो भवति स्थूलस्य सूक्ष्मतापादनममृतीभावः । यत ऋजीषेण
ऋजीषिं नीरसं सोमलताचूर्णम् तद्रूपेण मृत्युं स्थूलभावमजहात् जहाति । ऋतेन
अनेन सत्येन एतत्सत्यम् ज्ञातम् यत् अन्धसोऽन्नस्य सोमस्य विपानं विविच्य
पानं शुक्रं शुक्लं शुद्धमत एव इन्द्रियं वीर्यप्रदं भूयात् पयश्चेन्द्रस्येदं भवतु की-
दृशम् इन्द्रियं वीर्यवत् अमृतमजरामरत्वप्रदं मधु मधुरं च ॥ अपां फेनेनेत्यस्य म-
न्त्रस्यास्याष्टर्चानुवाकस्य च श्रुत्या सम्बन्ध उक्तः [१२.७.३.४.] तस्य शीर्षि हिन्ने
लोहितमिश्रः सोमोऽतिष्ठत् तस्मादवीभत्सत् त एतदन्धसो विपानमपश्यत्सो-
मो राजामृतं सुत इति तेनैनं स्वदयित्वात्मन्नद्धतेति । यथा एककारणानि व-
स्तूनि विविच्यमानानि दृश्यन्ते यथा च पृथग्भूतानि संमृष्टानि पुनर्विविच्यन्ते ए-
वमयमपि लोहितमिश्रः सोमो विविक्तः सोम एवेति सर्वानुवाकार्थः ॥ ७२ ॥

अद्भ्यः क्षीरं व्यपिबत्कुङ्कुङ्गिरसो धिया । ऋतेन सत्यमिन्द्रि° ॥ ७३ ॥

आङ्गिरसः अङ्गानां रसः प्राणो यथा कुङ्कुं सो भूत्वा धिया प्रज्ञया अद्भ्यः स-